

„HATÁROKON” TÚL

LIBOR László

NHKV Zrt. közlekedési szakértő

www.otl.ro

BUDAPEST, 2019. március 20.

A NAGYVÁRADI KÖZSZÁLLÍTÁS „HŐSKORSZAKA” CÍMSZAVAKBAN

- Lóvasút tervek voltak már 1868-ban
- Gőzüzemű teherszállítás kezdete - 1882 augusztusa
- Gőzüzemű személyszállítás indulása - 1896 júniusa
- Villamos vontatású személyszállítás pályázatának nyertese a Nagyvárad Gőzmozdonyú Vaspálya Társaság (1897), felvéve a Nagyvárad Városi Vasút elnevezést (N.V.V.)
- Nagyvárad Városi Tanácsának döntése alapján közfinanszírozás útján megkezdődik a kivitelezés
- A szükséges 550V-os tápfeszültség biztosítását 2 db egyenáramú 185kW-os Ganz elektromos áram generátorral oldották meg
- Sikeres próbajáratok már 1906 márciusában, „élesben” pedig 1906. április 25.

A „MONARCHIA” TÖRTÉNELME IS ÖSSZEKÖTI A VILLAMOSPÁLYÁKAT...

Budapest		1889
Pozsony	(Bratislava)	1895
Kassa	(Kosice)	1914
Temesvár	(Timișoara)	1899
Nagyvárad	(Oradea)	1906
Szeged		1908
Miskolc		1897
Debrecen		1911
Új Vidék	(Novi Sad)	1910

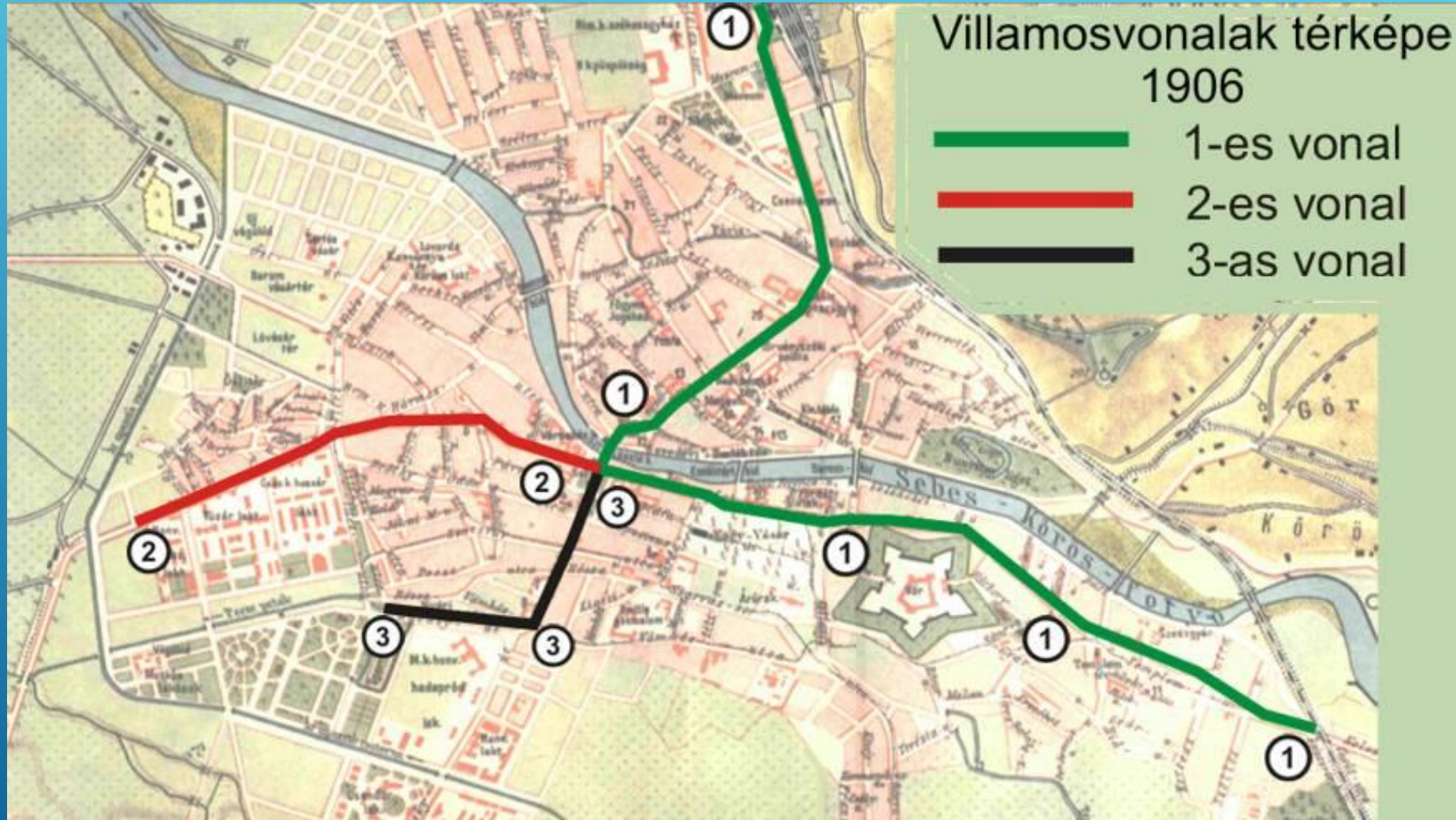
Nagyvárad, Szt. László tér 1910-ben

Bécs	(Wien)	1899
Prága	(Praha)	1891
Bukarest	(București)	1894
Jászváros	(Iași)	1900
Braila	(Brăila)	1900
Galac	(Galați)	1900
Belgrád	(Beograd)	1894

Bukarest, 1905-ben

A „KEZDETEK”...

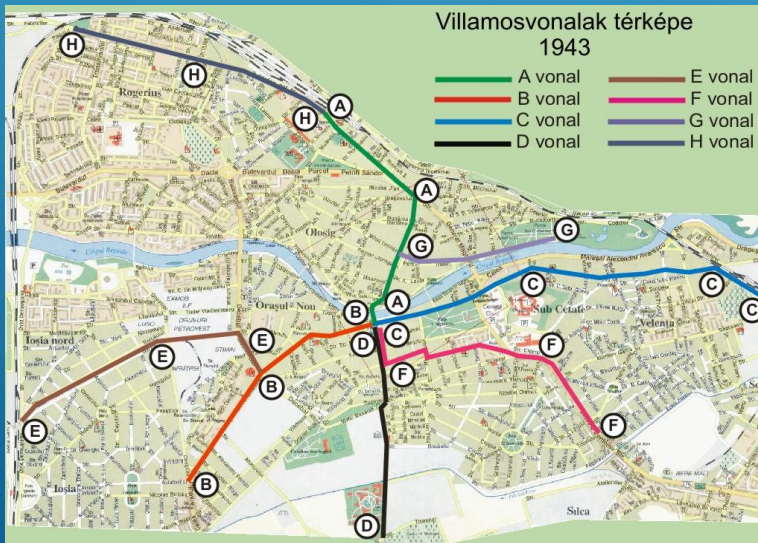

Észak-Dél, Kelet Nyugat átszelve

A VILLAMOSHÁLÓZAT „FEJLŐDÉSE” ÉS „HANYATLÁSA”

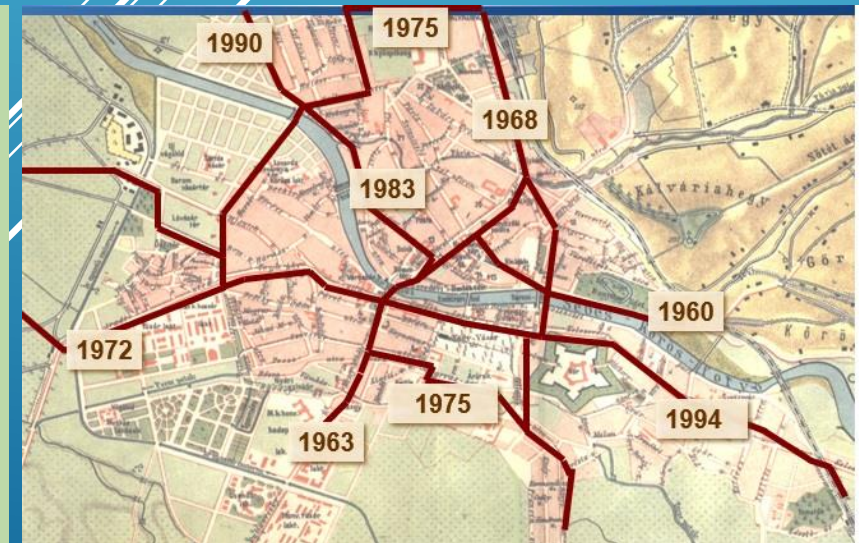
- A huszas-harmincas években a személyforgalomra használt vonalhálózat hossza 19,3 km, a teljes egypályás vágányhossz az iparvágánnyal együtt elérte a 41,2 km-t
- 1943: 8 viszonylat
- 1957: Az „aranykor”, 11 viszonylat
- 1960 és 1994 között a bontás a jellemző, teljes városnegyedek maradtak villamos nélkül

1943

1957

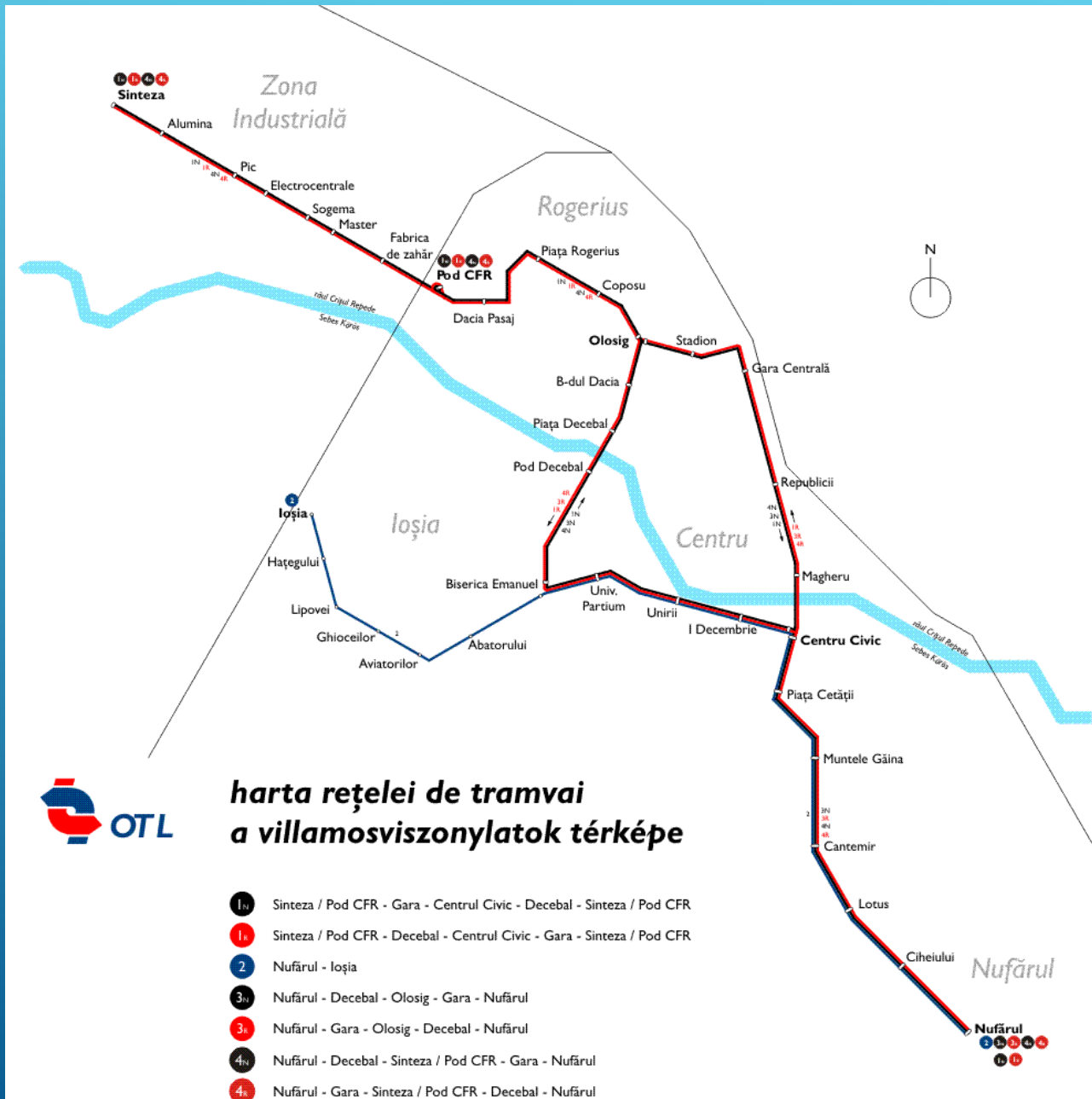
1960-1994

AUTÓBUSZ A KÖZSZÁLLÍTÁSBAN...

- Már az 1929-es jelentések említést tesznek a nagyváradai autóbuszokról (Félix és Püspökfürdő - veszteségesek, Telegd és Élesd - stagnál)
- Az autóbuszforgalom az ötvenes évek végén indult fejlődésnek Nagyváradon, elsősorban a kedvező üzemanyag árak következtében
- Rugalmasabb járatváltozást tesznek lehetővé
- A villamosvonalak megszűnésével egyre nagyobb teret nyertek az autóbuszok
- Az utóbbi években korszerűsítettük az autóbusz flottát

A JELEN...

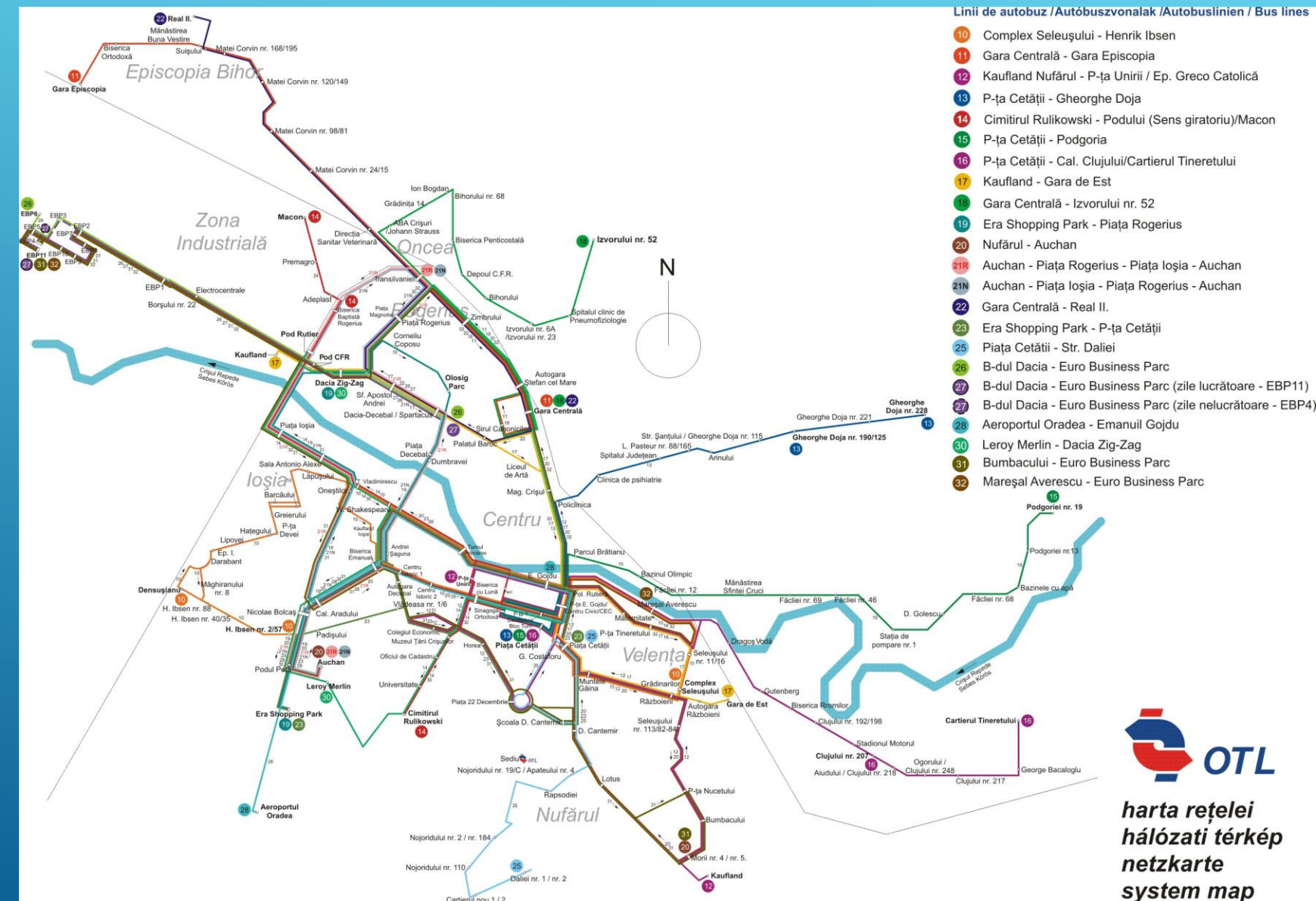

A nagyváradi közösségi közlekedés gerincét a villamosok adják, melyek 7 viszonylaton közlekednek (ebből 3 azonos útvonal ellenkező irányban 1, 3 és 4 - azonos számjelzés irányonként más színnel jelölve: piros és fekete)

A JELEN...

Az autóbuszok 23 viszonylatot szolgálnak ki - jellemzően ott ahol nincs villamosközlekedés, elsősorban „ráhordó” funkciót látnak el

- 1. (rendszer. birtokos személyraggal) Általában két szomszédos (föld)területet elválasztó rész, sáv; vmely szempontból egységet alkotó terület széle, szegélye. → Természetes határ; a birtok, az állami gazdaság, a község, a megye, a termelőszövetkezet határa. A folyó alkotja a két ország határát. A határ az erdőszélen húzódik. A két megye közt a Tisza a határ. □ E hon határa nem tűr oly veszélyes kockáztatást. (Arany János) Shakespeare-fordítás) Sohase járt az ország határán túl. (Gárdonyi Géza) || a. <A térképen> ezt jelölő vonal. Pirossal húzta meg az ország határát. □ Hazánk határát penész jelzi körben | a málló falon: nedves a lakás. (József Attila) || b. Országhatár, határszél. A határon innen, túl; betör a határon; őt áll a határon; → átlépi a határt. Az ellenség határainkat fenyegette. Megvédjük a határokat. □ Matyi □ az éjnek jó oltalma alatt hamar által ment a határon. (Fazekas Mihály) || c. Az országhatárnak vmely szomszédos ország felé eső szakasza. Szovjet, csehszlovák, osztrák, jugoszláv, román határ. □ Nyolc napba telt, amíg a svájci határtól nem messze fekvő kis alpesi városkába érkezünk. (Kuncz Aladár)
- 2. Az a terület (ország, földrajzi alakulat), ameddig vmely terület, földrajzi egység, ország (ki)terjed. Magyarország határa észak felé Csehszlovákia. Franciaország nyugati határa az Atlanti-óceán. Spanyolország északi határa a Pireneusok. || a. Határt szab v. (régies) vet vminek: a) (régies) végét jelzi, szélét alkotja. □ Dél felé egyedül a Dráva szab határt e lankaságnak. (Jókai Mór) b) (átvitt értelemben) vmely folyamat, jelenség további terjedését, elhatalmasodását gátolja v. megakadályozza.
- 3. (átvitt értelemben) Vminek térbeli v. időbeli végpontja, vége. Az ifjúság, a férfikor, az emberi élet határa. Él boldogul az emberi élet végső határáig! Itt jätsszunk; az a két fa legyen a határ! □ Akitől nincs messze az élet határa, Nem előre szeret nézni, hanem hátra. (Petőfi Sándor)
- 4. (átvitt értelemben) <Állandósult szókapcsolatokban, főleg birtokviszonyban:> vminek szélső, végsőnek tekintett mértéke, lehetősége; korlát. Az illendőség, a jóízűség határa; az értelem határai; mindennek van határa: a) nem szabad semmit túlzásba vinni, nem helyes túllépni a megszokott, természetes mértéket; b) <indulatos felkiáltásként:> ez már mégis(csak) sok!; vmi(j)nek nincs határa: vmely rossz tulajdonság(a) rendkívül erős, nagyfokú (benne); szemtelenségének nincs határa! példátlanul szemtelen (ill. rendkívül erős benne a szóban forgó rossz tulajdonság); határok közé szorít vmit: szertelenségeit, túlzásait lefaragja, mérsékli; (rend)szabályoz; elmegy a végső határig: a) <engedékenységekben, szívésségekben> megtesz minden tőle telhetőt, lehetségeset; b) <viselkedésben, cselekedetben> a lehetőség, az illendőség v. az illetékesség végső fokáig szélsőséges, túlzó; → túlmegy minden határon; (túlzó) nem ismer határt: a) <személy> szertelenül, féktelenül viselkedik; b) <emberi tulajdonság, lelki sajátság> igen nagyfokú, szertelen; végtelen, határtalan; a tisztesség, az ízlés, a becsület határain belül; ez túl van v. túlmegy a jóízűség határán. □ Ah, kínos állapot! bár csak valahára Ennyi fájdalomimnak lehetne határa! (Csokonai Vitéz Mihály) Arisztophanész a végső határig elmegy. A □ napernyő alatt meghúzódó Prométheusz □ majdnem Offenbachot hozhatná eszünkbe. (Péterfy Jenő) Valami szépet [akart] mondani, amivel megbiztassa, de azért a tapintat határait □ át nem lépje. (Mikszáth Kálmán)
- 5. (átvitt értelemben) Két v. több dolog (jellege) közt meglevő választóvonal. → Kitalálja vminek a határait; határt → von vmi közé. A határok elmosódtak. A határok összeolvadnak. □ Bánat és derű között a határ olyan egyszerű-e? (Tóth Árpád)
- 6. Vmely falut, várost körülvevő, hozzá tartozó, rendszer. megművelt gazdasági (föld)terület, vidék. A szegedi határ; kimegy a határba; (népies) a harmadik határban: messze; kint dolgozik a határban; (népies) hetedhét határon (is) túl(ra): nagyon messz(ir)e; → kihordanak vkit a határra v. határba; járja a határt. Debrecennek nagy határa van. A falu határa ötezer hold. Az egész határban folyik az aratás. □ Szülőföldem szép határa! | Meglátlak-e valahára? (Kisfaludy Károly) Jött és ráborult az este a határra. (Petőfi Sándor) Az övé volt abban az időben Gyöngyös városa, egész gazdag határával. (Móra Ferenc) || a. (népies) Lakott helyet, települést, falut körülvevő természet. A határ kiaszik; kiszáradt, sárgul a határ; szép, üde a határ. Elverte a határt a jég. □ Megenyhült a lég, vidul a határ. (Tompai Mihály) Szeretett lóra ülni és tavaszi reggelen a nedves határban nyargalászni. (Krúdy Gyula)
- 7. jelzői használat(ban) (népies) Nagy kiterjedésű, mennyiségű; sok v. nagy; (nagy) halom, rakás. Egész határ holmit vitt magával. □ Nincs tenyérműi zöld hely nagy határ mezőben. (Arany János) Mi történt azzal a határ pénzzel, amit □ elnyert a kártyán? (Jókai Mór)
- Szólás(ok): ld. nyak.
- Szösszetétel(ek): 1. határcövek; határcsárda; határcsősz; határdomb; határellenőrzés; határelzárás; határerdő; határfa; határfal; határfalu; határfelület; határhegység; határigazgatás; határjelző; határkaró; határkerülő; határmegállapítás; határmérce; határmezsgye; határmutató; határoszlop; határösszeg; határövezet; határper; határpont; határrész; határszabályozás; határtagosítás; 2. államhatár; birtokhatár; értékhatár; faghatár; hóhatár; időhatár; korhatár; láthatár; látóhatár; nyelvhatár; országhatár; súlyhatár; szemhatár; vámhatár; zónahatár.

„HATÁROKON TÚL”

A határ szó jelentése az értelmező szótár szerint...

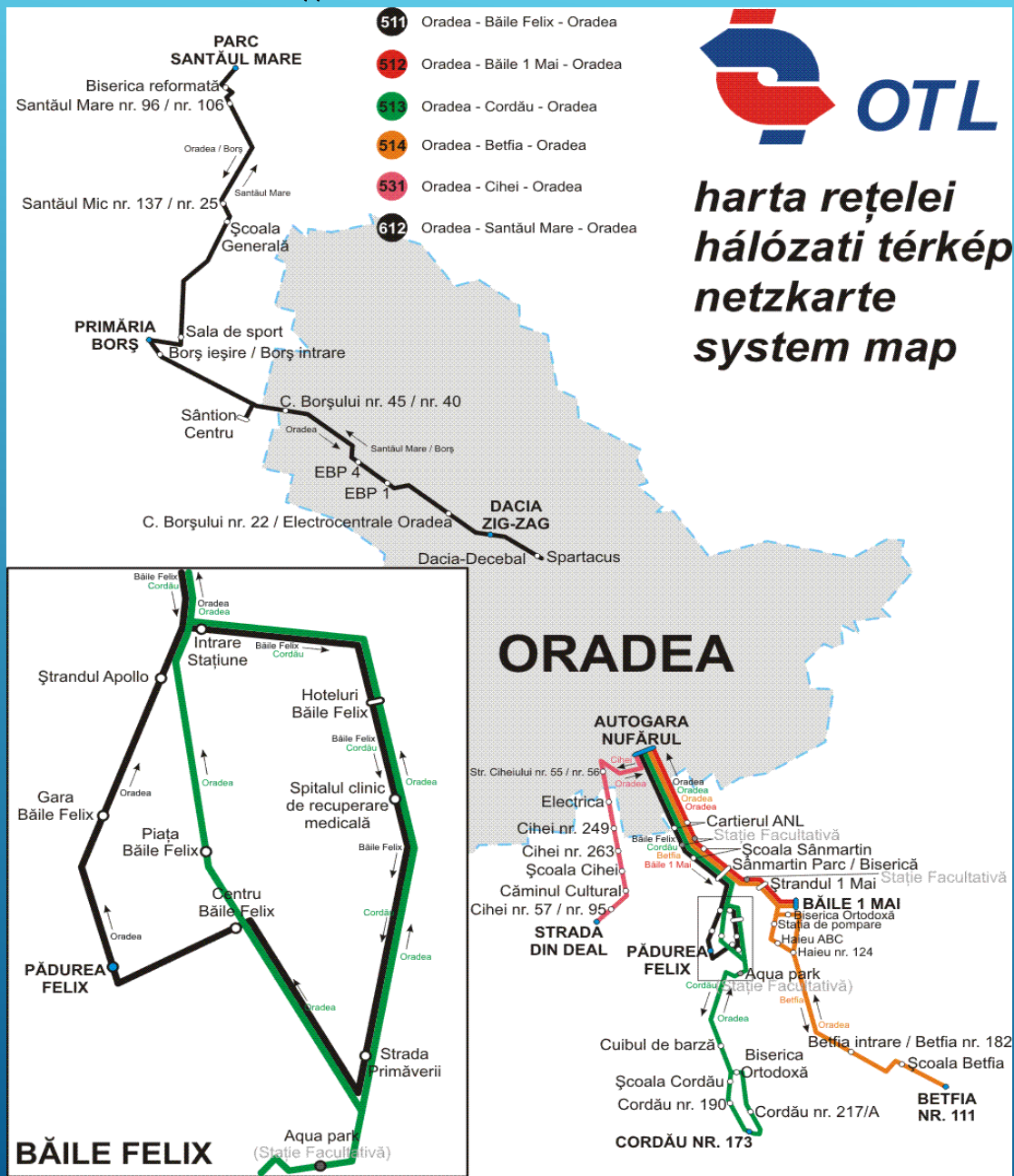
(<http://mek.oszk.hu/adatbazis/magyar-nyelv-ertelmezo-szotara/kereses.php?kereses=hat%C3%A1r>)

A NHKV két határt sikerült átlépjen :

- Város
- Ország

...nem volt és most sem egyszerű...

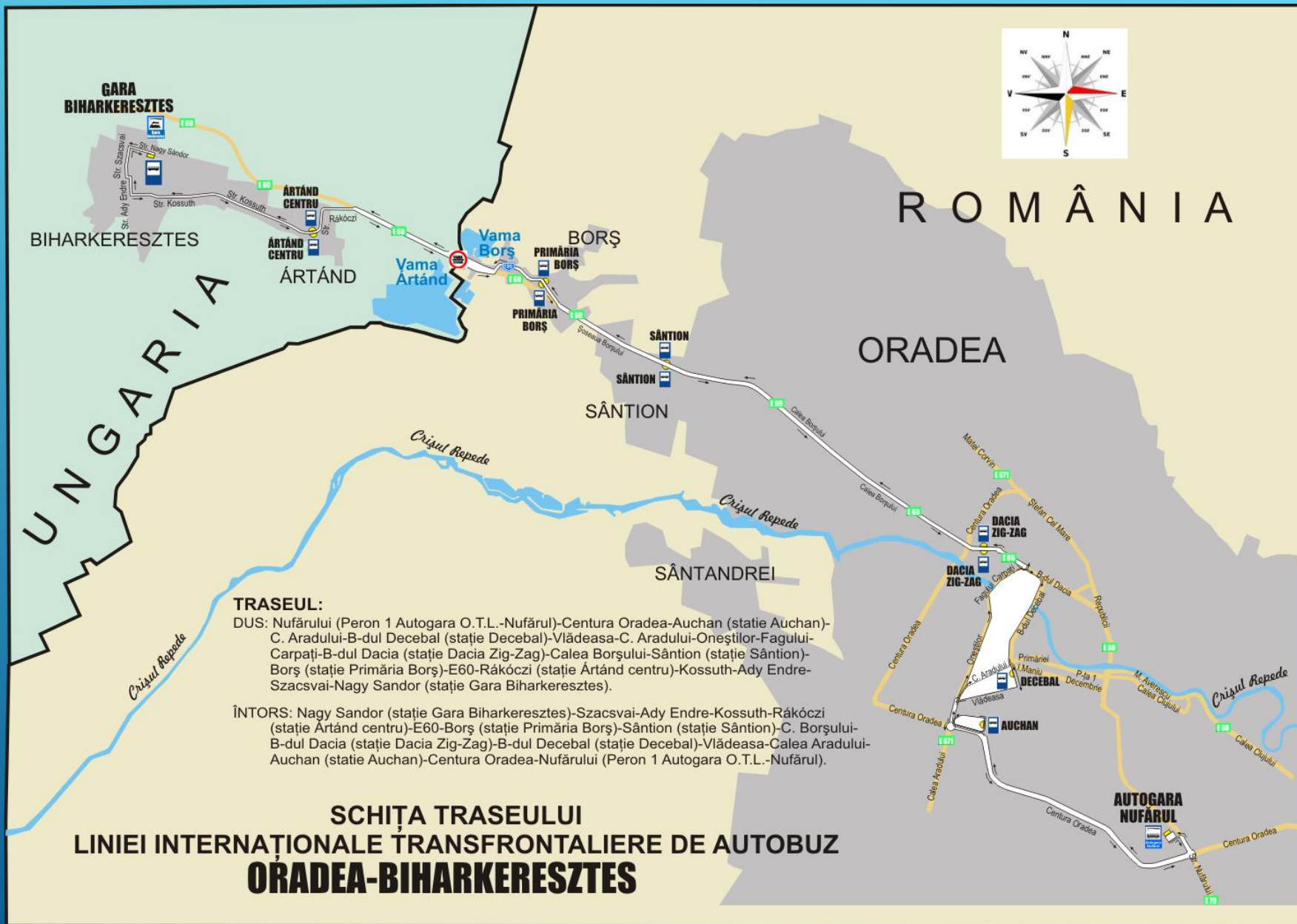
A VÁROS „HATÁRON” TÚL

A NHKV biztosítja Nagyvárad mellett másik két közigazgatási terület közösségi közlekedését is

- Bors község, illetve a hozzá tartozó települések - 1 viszonylat (2 autóbusz)
- Váradszentmárton és a hozzá tartozó települések - 5 viszonylat (7 autóbusz)

AZ ORSZÁG „HATÁRON” TÚL

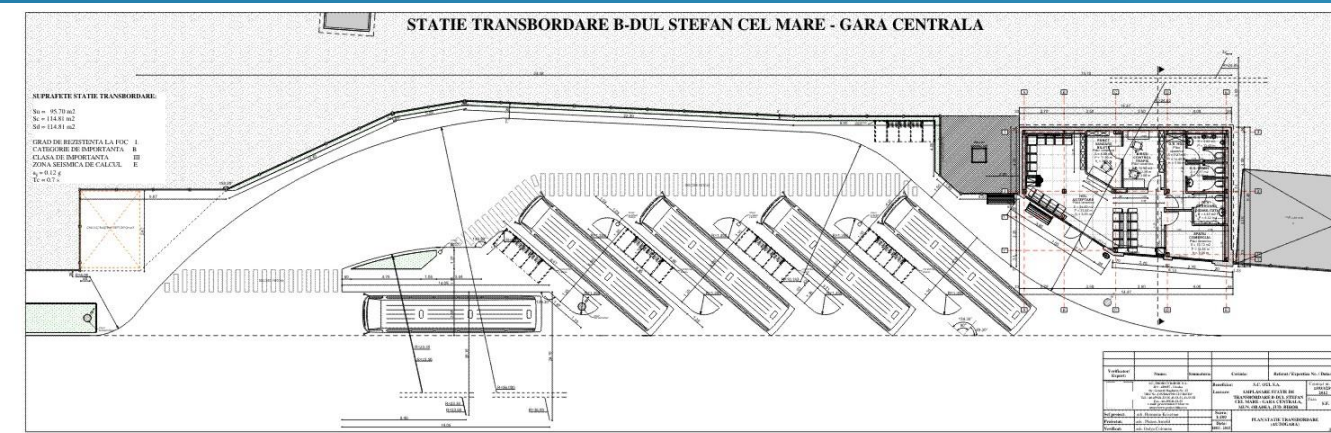
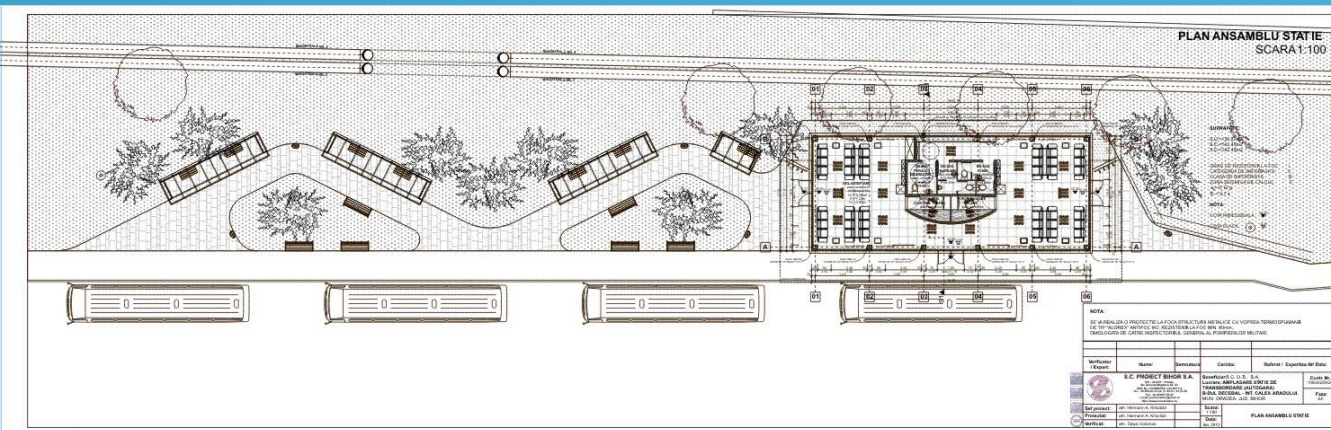

Az országhatár átlépésére
elsősorban a határ
magyarországi oldalára
áttelepült nagyváradon
munkát vállalók miatt volt
szükség.
Egy viszonylatot
üzemeltetünk.
Egy autóbusz szolgálja ki.

AUTÓBUSZÁLLOMÁSOK, INTERMODÁLIS CSOMÓPONTOK ...

Hogy valamilyen szinten rendezni lehessen a magán szolgáltatók által generált kaotikus helyzetet, a városba bevezető fő útvonalak közelébe autóbusszállomásokat építettünk, melyeket mi üzemeltetünk

2014 - OTL NUFARUL (SZŐLLŐS), VÁROSI ÉS MEGYEI BUSZOK, VILLAMOS VÉGMEGÁLLÓ

2016 - DECEBAL (VITÉZ JÁNOS UTCAI), VÁROSI ÉS MEGYEI BUSZOK, VILLAMOS ÁTSZÁLLÁS

2017 - GARA CFR/STEFAN CEL MARE (NAGYÁLLOMÁS/ÁRPÁD UTCA), VÁROSI ÉS MEGYEI BUSZOK, VILLAMOS

Nagyvárad és metropolisz övezete (12 önkormányzat társulása):

Nagyvárad

Lakosság - 196.000

Terület – 116 km²

Nagyvárad

metropolisz övezete

Lakosság - 247.000

Terület – 704 km²

Azonosított problémák

- Kiegyensúlyozatlan modal split: a motorizáció növelése a városban és a metropolisz övezetben is (körülbelül 107 000 autó 90 000 háztartásra csak Nagyváradon);
- A nyugdíjasok száma viszonylag magas (46.500 fő 200.000 lakosra!), akik ingyen veszik igénybe a közösségi közlekedést;
- Az elmúlt 20 évben megváltoztak a közlekedési szokások (a közösségi közlekedés csökken);
- A Megyei Tanács által szerződtetett magáncégek megállnak 10 Nagyváradon belüli megállóban, ami a Nagyvárad Helyi Közlekedési Vállalatnak jövedelemkiesést jelent.
- A város fejlődésének eredményeként új kereskedelmi zónák, lakónegyedek, ipari parkok létesülnek. Új közlekedési kapcsolatok jelennek meg, de anélkül, hogy modelleznék a valós közlekedési rendszert. Ebből kifolyólag a személyautók előtérbe kerülnek.

Azonosított problémák

- A helyi és helyközi tömegközlekedési rendszerek integrációjának hiánya (funkcionális integráció, viteldíjak és menetrendek);
- A városon belüli terjeszkedés is nehezíti a minőségi közösségi közlekedés szolgáltatását. Sok új negyedek nem ér el a közösségi közlekedés, vagy nem megfelelő színvonalon. (Kevés járat) Ez is a személyautók számának növekedéséhez vezet.
- Intézmények közötti együttműködés hiánya (megyei tanács – megyei járatok, , Nagyváradon és az említett két közigazgatási területen - Bors, Váradszentmárton - a Transregio szövetség látja el a közlekedési hatóság feladatait)
- A politikai akarat hiánya, hogy a közösségi közlekedést az önkormányzatok támogassák (nagyváradon kívüli önkormányzatok). A városon kívüli közösségi közlekedést a megyei tanács szervezi és teljes mértékben privatizálva van, nélkülöz mindenféle támogatást és koordinációt.

Azonosított problémák

- Nagyvárosi szinten a közlekedés szervezésére vonatkozó konkrét nemzeti jogszabályok hiánya (harmonizáció, finanszírozási források);
- Közlekedési Hatóság csak önkéntes alapon, két vagy több önkormányzat társulásával hozható létre.
- A Nagyváradi Helyi Közlekedési Vállalat (Nagyváradot és 2 másik közigazgatási területet szolgál ki) általános állapota: az autóbuszok többsége viszonylag régi, a járművek kora és állapota növeli az üzemeltetési költségeket. (karbantartás, javítás, fogyasztás);
- Ennek ellenére jelentős eltérést mutatható ki a NHKV és a magánszektor által nyújtott szolgáltatás minőségében (flotta management, e-jegyrendszer, légkondicionáló, alacsony padlójú járművek, stb.)

KÖZLEKEDÉSI ADATOK NAGYVÁRAD ÉS A MEGYE VISZONLATÁBAN

418 autóbusz járat naponta Nagyvárad és a többi Bihar megyei település közötti viszonylatokon

✓79 járat/nap a Mihályfalva – Margitta viszonylatokon

✓137 járat/nap az Élesd – Telegd viszonylatokon

✓145 járat/nap a Szalonta – Arad viszonylatokon

✓57 járat/nap a Belényes – Vaskohsziklás viszonylatokon

A KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS EGY FENNTARTHATÓ VÁROSI MOBILITÁSI TERVVÉ VALÓ ÁTSZERVEZÉSÉRE IRÁNYULÓ STRATÉGIÁK

- ▶ A közlekedési hatóság (TRANSREGIO) szervezze meg a közösségi közlekedést Nagyvárad, Bors és Váradszentmárton közigazgatási területén. Szervezze meg a szerződéskötési eljárásokat, felügyelje és szabályozza a közösségi közlekedést annak érdekében, hogy egy integrált rendszer jöhessen létre egységes információkkal, menetrendekkel és viteldijakkal;
- ▶ Mobilitási tanulmányok / tervek kidolgozása a közösségi közlekedési rendszerek szintjén a főbb problémák alaposabb feltárására és a közlekedési rendszerbe történő beruházások hatékonyságának növelése végett.
- ▶ A Nagyvárad Helyi Közlekedési Vállalat regionális üzemeltetővé alakítása, amelynek részvényesei a 3 társult település (Nagyvárad, Bors és Váradszentmárton).

A KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS EGY FENNTARTHATÓ VÁROSI MOBILITÁSI TERVVÉ VALÓ ÁTSZERVEZÉSÉRE IRÁNYULÓ STRATÉGIÁK

- ▶ **A szolgáltatói szerződés közvetlen odaítélése és szerződéskötés a Transregio Közlekedési Hatóságon keresztül a Nagyváradi Helyi Közlekedési Vállalattal.**
- ▶ **Új autóbuszok és villamosok beszerzése a közösségi közlekedés vonzerejének növelése érdekében;**
- ▶ **A villamoshálózat újratervezése annak érdekében, hogy jobb kapcsolatot teremtsen a város és a másik kéz közigazgatási terület határán lévő gazdasági egységek között.**
- ▶ **Intermodális csomópontok kialakítása, hogy megkönnyítsük a metropolisz övezetből és a megyéből érkező utasok átszállását.**
- ▶ **A valós idejű utastájékoztató kibővítése a Transregio Közlekedési Hatósághoz tartozó két másik település legfontosabb buszmegállóiban.**
- ▶ **Az e-jegyrendszer kiterjesztése a Transregio Közlekedési Hatósághoz tartozó két másik településre is.**

A KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS EGY FENNTARTHATÓ VÁROSI MOBILITÁSI TERVVÉ VALÓ ÁTSZERVEZÉSÉRE IRÁNYULÓ STRATÉGIÁK

- **Egységes, integrált viteldíj javaslata és megvalósítása, amely arra ösztönzi a Bors és Váradszentmárton lakosait, hogy Nagyvárád közösségi szolgáltatásait használják.**
- **Pillanatnyilag két közlekedési hatóság van (Transregio és megyei tanács) ezért külön díjszabás létezik a helyi és helyközi viszonylatokra. Integrált viteldíjat kellene érvénybe léptetni, a magánvállalkozókkal együtt (akik a metropolisz övezetben szolgáltatnak) - pl. a városi havi bérlet 20%-os kedvezménye annak érdekében, hogy növeljék a városon kívülről érkező utasok számát a városi közösségi közlekedést használják (25.000 fő/nap, ezek közül csak 3,800 veszi igénybe a közösségi közlekedést)**
- **Expressz autóbusz viszonylatok létrehozása Félix- és Püspökfürdő (Váradszentmárton község) és a legvonzóbb nagyváradi pontok között (történelmi központ, kilátó, bevásárlóközpontok, stb.).**
- **Többfunkciós közlekedési bérletek/jegyek kinalata (diákkártyák, belépés a múzeumokba, koncertek, sportesemények). – City Card**

A KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS EGY FENNTARTHATÓ VÁROSI MOBILITÁSI TERVVÉ VALÓ ÁTSZERVEZÉSÉRE IRÁNYULÓ STRATÉGIÁK

- ▶ Befektetés a dedikált autóbusz sávok és villamos vonalak kialakítására;
- ▶ Engedélyezni a kerékpárok szállítását azokon a buszokon és villamosokon ahol ez megoldható;
- ▶ Bike-sharing rendszerek kialakítása a leg frekvenciáltabb autóbusz- és villamosmegállók közelében;
- ▶ Elektromos autóbusz beszerzése, ami városnéző útvonalon közlekedne elsősorban a történelmi belvárosban;
- ▶ Növelni a közösségi szolgáltatás minőségét (sűrűbb és pontosabb járatok);
- ▶ Interdiszciplináris munkacsoport felállítása helyi szinten annak érdekében, hogy a területfejlesztést a közlekedési tervezéssel korrelálják;
- ▶ Az „autó nélküli nap” (havonta) promoválása;
- ▶ Környezetvédelmi – adó bevezetése a „védett területen” a belvárosban;

- ▶ Az, hogy a közlekedési hatóság közvetlenül a NHKV-al köthetett szolgáltatói szerződést megteremtette a lehetőségét a városhatár átlépésére és egy magasabb színvonalú szolgáltatás biztosítására.
- ▶ Az önkormányzatok közvetlenül irányíthatják a közösségi közlekedési rendszerüket és hatékonyan gyakorolhatják helyi politikai akaratukat.
- ▶ A társult önkormányzatok elfogadhatják vagy módosíthatják a menetrendeket, útvonalakat és díjszabásokat.
- ▶ A fenti javaslatok hozzájárulnak az utasszám növekedéséhez.
- ▶ Növelhető a belváros és az előváros integrációja.
- ▶ Hiányoznak a közlekedési hatóság és az önkormányzatok közötti kapcsolatot szabályozó jogszabályok (határozatok, döntések jóváhagyása, a közlekedési hatóság és a szolgáltató finanszírozása, a befektetések finanszírozása, a tulajdonjog kérdése)

KÖSZÖNÖM MEGTISZTELŐ
FIGYELMÜKET!

VÁRJUK ÖNÖKET NAGYVÁRADON!

LIBOR László

NHKV Zrt. közlekedési szakértő

www.otl.ro

BUDAPEST, 2019. március 20.